

VÍCTOR IRANZO, *Antologia*, ed. C. Fenollosa, Institució Alfons el Magnànim, València, 2019, 220 p., ISBN: 978-84-78228-10-2.

L'obra d'Iranzo va gaudir de prestigi en vida del poeta. Durant les dècades posteriors a la seua mort, però, a poc a poc el nom d'Iranzo va entrar en un procés d'oblit que, a mesura que va avançar el s. xx, el va portar pràcticament a l'anonimat. L'any 1984 Verger va recuperar part de la seua obra en l'antologia de la poesia del s. xix. Alguns dels poemes que inclou són: «Bressant lo meu fill», «La flor del lliri blau» i «Plany». Malgrat l'intent de recuperació, aquest no va ser suficient per tal de despertar l'interés per la poesia d'Iranzo. L'objectiu d'aquesta antologia editada per Carles Fenollosa és rescatar de l'oblit la seua obra, valorada per l'editor com «una de les obres de més volada de tota la Renaixença valenciana».

La primera dada que ens crida l'atenció sobre el poeta de l'antologia és la seua procedència. Iranzo va nàixer a Fortanete el sis de març de 1850 i, després de passar la seua joventut a Móra de Rubiols, s'instal·là definitivament a València quan tenia 12 anys. Malgrat escriure les primeres peces en castellà, recollides en *Flores sin aroma* l'any 1871, va reeixir «molt més quan decidí trasplantar la seua poesia en valenciana». L'autor va aprendre l'idioma en el seu dia a dia, pràcticament «sense menejar-se de darrere del taulell» del magatzem de teles on treballava. Iranzo va entrar en contacte amb l'entorn *progressista* renaixentista ben prompte, grup que degué animar-lo a compondre la seua poesia en valencià. Així, observem com l'aragonés acudia juntament amb Constantí Llombart i d'altres autors a les tertúlies de Josep Bodria i Roig. Posteriorment, amb només vint-i-huit anys, va ser un dels fundadors de Lo Rat Penat l'any 1878. Desgraciadament, l'autor va morir el 24 de gener de 1890, a causa de tuberculosi, amb solament trenta-nou anys. Llorente, al pròleg de *Poesies*,¹ edició pòstuma de

---

1 IRANZO I SIMÓN, V. (1900) *Poesies*, València, Imprenta de Manuel Alufre.

l'obra d'Iranzo publicada el 1900, sentència que «no aplegà a completa saó esta poesia», opinió que comparteix Fenollosa, qui després de qualificar Iranzo com «un dels millors poetes de la Renaixença valenciana», afirma que va deixar una «obra ja consolidada però encara per créixer».

Les peces que formen part d'aquesta *Antologia* s'han seleccionat per tal d'oferir al lector un tast de la producció més representativa de Víctor Iranzo. Concretament, de l'obra escrita en valencià que va iniciar a partir del moment en què va descobrir l'obra dels lletraferits coetanis valencians. Fenollosa estableix una distinció en la poètica d'Iranzo. Comença amb els poemes que formen part dels corrents jocfloralistes, on s'inclou «La dona valenciana», peça que enceta l'*Antologia*. En aquesta, a banda de la presència dels tòpics Pàtria-Fides-Amor, el poeta evidencia «un cert cant del treball precari, sacrificat i diari» desenvolupat per «una humil filla del poble», referència a les classes populars que es repetirà al llarg de l'obra. També forma part d'aquest conjunt «Al trobador de Montserrat», del qual caldria destacar l'elogi a les diverses glòries valencianes: «I entre totes les ombres glorioses d'aquells avis / artistes i poetes, bisbes, guerrers i savis» i, sobretot, el cant als llaços lingüístics i culturals amb Catalunya: «A esta terra que estima com a major germana / a ta volguda patria, la terra catalana». Un altre grup de poemes són els que dedica als seus companys lletraferits. En «A mon mestre Teodor Llorente» el líder de la Renaixença valenciana és caracteritzat com a tal: «tu el pare fores de ma niuada» o «Jo volguera seguir sa triomfal via».

La rondalla «La flor del lliri blau» és una de les composicions més aconseguides d'Iranzo. Està formada per dos-cents seixanta-sis versos de sis i quatre síl·labes que es combinen rimant dos amb dos, excepte els quatre últims que ho fan el primer amb el quart i el segon amb el tercer. El poema narra la història d'un rei que proposa un repte als seus fills per tal de comprovar quin és el més indicat per a heretar la corona.

L'últim grup al qual caldria fer referència és el d'aquella «nombrosa minoria íntima i breu, profundament romàntica, centrada en la nostàlgia, el record, l'amor i el dolor intern, influïda especialment per Gustavo Adolfo Bécquer». No ens hi aventurem més. Solament, per tal d'oferir un xicotet tast,

reproduïrem una estrofa que mostra el dolor patit pel poeta quan recorda el fill perdut:

Perquè mirem tots plorosos
a l'alegre joventut,
i a la mort, que té la dalla,
com el segador, a punt.

Iranzo ens va deixar, en paraules de Fenollosa, «una obra prou extensa, de molta qualitat i coherència». La present antologia no té cap altra funció que «rescatar tot això i posar-ho a l'abast dels nous lectors». Una obra que, de segur, ressonarà novament al s. XXI. Perquè com diria el mateix Iranzo: «Tot dorm i tot espera / que vinga el dia»

HÈCTOR SANCHIS MOLLÀ
Universitat de València
hecsanmo@gmail.com

DAVID MARQUÉS. *Altered hyperbolae VII*, 2020. Collage